

XITATIMENTE XA VUHANGALASAMAHUNGU

SARS YI RHAMBA MAVONELO MA VAAKATIKA EKA MODELE WUNTSHWA WA VAT WA DIJITALI KU ENDLA XIMODENI EKA VULAWURI BYA VAT

Pretoria, 17 Mhawuri 2026 – SARS yi navela vumundzuku lebyi xibalo xi tiendlekelaka eka vahakelaxibalo vo tala hi ku ndlandlamuxa switiviwa na thekinoloji. Ku fikela sweswi, na hi ku landzela VAT Tsalwa ra Nkanelo ro endla Ximodeni ra 2023), Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) byi tsakile ku humesa Tsalwa ra Mbhurisano ro endla Ximodeni mayelana na ntsundzuxo wa vaakatiko na angulo, yi vitana hinkwavo lava khumbekaka na vakhumbeki lava nga na ntsakelo ku hoxa xandla eka sisiteme ya vulawuri bya VAT ya ximodeni, ya vuvonikeri na vuswikoti eAfrika-Dzonga.

Mbuyelo ku suka eka Tsalwa ra Nkanelo ra 2023 mayelana no endla Ximodeni wu fumisile tlhelo ra ka ku endliwa ka ximodeni ka VAT naswona hi khensa vakhumbeki hinkwavo mayelana na mavonelo ma vona ma nkoka. Hi hlanganisile mavonelo lama naswona hi endlile ku humelela ka nkoka ku suka eka xiyimo xo sungula no katsa maendlelo mo antswa ku suka eka titangha ta hina na mitsundzuxo ya mihlangano ya matlhelonyingi. Tsalwa leri ra Mbhurisano kwalaho ri katsa phurosese leyi lavisisiweke kahle no katsakanya, leswi kombisaka miangulo ya vakhumbeki na swiringanyeto, maendlelo mo antswa ma misava na ntengiso lowu yaka emahlweni wa swiringanyeto swo endla Ximodeni eka VAT.

Tsalwa ra Mbhurisano ri andlala Modele wa VAT wa Dijitali lowu ringanyetiweke lowu hlanganisaka kun'we inivhoyisi ya le ka inthanete, Rimba ra Swiletelo na vuviki bya le ka inthanete ku veka hi vuntshwa vulawuri bya VAT mayelana na ikhonomi, ku olovisa swiboho swa vulandzelelanawu no tiyisa vulanguteri. Swiringanyeto swi vumba xiphemu xa "SARS Modernisation 3.0" no lava ku kotisa nkholuko wo sirheleleka, wo lulamisiwa no va kusuhi ka nkarhi wolowo wa switiviwa swa thiransakixini ya VAT eka nxaxamelo wa nkoka wa VAT.

Ncinto wu ta kotisa ntshunelo wa nkarhi wo leha ku ya eka vulawuri bya VAT lebyi fambisiwaka hi dijitali, byo vonikela no kondzelela. Mayelana na vahakelaxibalo, leswi swi fambisa ntokoto wo olova, wo bvumbeka kahle kun'we na tshalatshala leri hunguteke, ntiyisiso lowu engeteriweke laha "xibalo xi humeleleka".

Khomixinara wa SARS Dkd Johnstone Makhubu u vurile leswaku humeso wa Tsalwa ra Mbhurisano ri fungha goza ra nkoka eku endleni ka ximodeni ka sisiteme ya vulawuri bya VAT ya Afrika-Dzonga.

"Ku endliwa Ximodeni ka VAT i goza lerikulu eku vumbeni hi vuntshwa mayelana na leswi VAT yi lawurisiwaka xiswona eAfrika-Dzonga. Swi lava ku hi susa ku suka eka sisiteme leyi tiseketelaka swinene eka tiphurosese ta manyuwali na ntiyisiso wo tlhelela endzhaku, eka yin'we laha vulandzelelanawu bya VAT byi vaka xiphemu xa tisisiteme leti mabindzu ti ma tirhisaka khale masiku hinkwawo. I ku tshemba ka SARS leswaku ku endliwa ximodeni ka vukorhokeri, swi ta hunguta ndzhwalo eka van'wamabindzu lava landzelelaka, ku tiyisa vulandzelelanawu no hlayisa xibalo lexi lavekaka ku hakela swirhangana swa nhluvuko swa Afrika-Dzonga.

U engeterile leswaku Modele wa VAT wa Dijitali lowu ringanyetiweke wu kongomisiwile eka ku phakela mivuyelo yo vonaka eka SARS na van'wamabindzu va VAT haswimbirhi. Eka SARS, avelano wo sirheleleka wa switiviwa swa thiransakixini ya VAT wu languteriwile ku nyika mbonako wo vonaka ehenhla ka tithiransakixini ta VAT, switiviwa swo lulama no tshembeka swinene, vulanguteri bya vulandzelelanawu lebyi seketeriweke hi nxungeto wa matimba, na vuswikoti lebyi ndlandlamuxiweke ku bvumbunula no hlamula eka vuxisi no pfala vangwa ra vulandzelelanawu bya VAT.

Van'wamabindzu va VAT va languteriwile ku vuyeriwa ku suka eka ntokoto wa vulandzelelanawu wo olova, wo bvumbeka swinene, tshalatshala ra vulawuri bya le hansi na hakelo, mbonako wo vonaka na xihatla, vuswikoti lebyikulu byo fambisa vuxokoxoko bya VAT. Ikonomi yo olova yi nga tlhela yi vuyeriwa ku suka eka nkoka wa switiviwa lowu antswisiweke, hunguto wa mbuyelelo, ncincano wa dijitali lowu tshembekeke, vanyikavukorhokeri, na SARS, tiphurosese ta bindzu to olova, nxaviselano wo rhelela, matshalatshala mo larisa vangwa ra vulandzelelanawu bya VAT, na mbango wa xibalo wo tshembeka no vonikela.

"Hi le ku laveni ka mavonelo mo khomeka, mo seketeriwa hi vumbhoni ku tiyisisa leswaku endlelo ro hetelela ra khomeka, ro tirhiseka no lulamela eka mitiyiso ya swa ikonomi ya Afrika-Dzonga. Loko swi endliwe kahle na vonelo ra vakhumbeki ra nkoka wa le henhla, ntirho lowu wu nga endla ximodeni eka vulawuri bya VAT ku vuyerisa van'wamabindzu, ikonomi na nkwama. Xivono xa nkarhi wo leha i sisiteme ya VAT laha vulandzelelanawu bya xibalo byi va ka xiphemu xo rhelela xa nghingiriko wa

ntolovelo wa bindzu. Hambiswiritano, hi le rivaleni leswaku leswi swi fanelele ku tumbuluxiwa eka mbhurisano na vakhumbeki leswaku modele wo hetelela wu sirhelelekile, ku katsakanya no longoloxiwa ka swilaveko swa Afrika-Dzonga. Phurosese yo endla ximodeni yi fungha ntshunelo wa endlelo eka ntirhiso wa switiviwa na mindlandlamuxo ya Xivono xa SARS xo aka SARS yo Tihariha ya Ximodeni.

Tsalwa leri ra Mbhurisano ri tshikelela leswaku Modele wa VAT wa Dijitali lowu ringanyetiweke wu ta tirhisiwa hi ku tirhisa endlelo ra swiphemu na ntsundzuxo. Mbuyelo wa vakhumbeki wu ta pfuna ku vumba mihlawulo ya pholisi, ntumbuluxo wa xithekiniki, ntirhiso wa nandzelelano, swilaveko swa lulamela, mixavo, mixungeto, mivuyelo, malulamiso ma mafumelo, swiyimo na mihlayiso. Tsalwa leri kwalaho i masungulo ma hundzuluxo wa nkarhi wo leha wa mbangu wa VAT.

SARS yi kombela lava khumbekaka na vakhumbeki lava tsakelaka ku hlaya Tsalwa ra Mbhurisano no rhumela miangulo leyi tsariweke hi ti 16 Nhlangua 2026.

Tsalwa ra Ntsundzuso ra kumeka eka webusayiti ya SARS <https://www.sars.gov.za/vat-modernisation-consultation-paper-august-2026/>.

Miangulo yi fanele yi rhumeriwa hi ku tirhisa endlelo ra nhlamulo leyi nyikiweke eka Tsalwa ra Mbhurisano.

Mayelana na vuxokoxoko hi xitalo, u komberiwa ku tihlanganisa na SARSMedia@sars.gov.za.

MAKUMU